

NAPREJ

Glasilo jugoslov. socijalno - demokratične stranke.

Posamezna števil. stane
— 40 vinarjev. —

Naročnina: Po pošti ali
z dostavljanjem na dom za
celo leto 72 K, za pol
leta 36 K, za četrt leta
18 K, za mesec 6 K.
Za Nemčijo celo leto 77 K,
za ostalo tujino in Ameriko
84 K. — Reklamacije za
list so pošiljane proste.

Upravništvo je v Ljubljani,
Frančiškanska ulica št. 61,
Učiteljska tiskarna.

Telefonska št. 312.

Izhaja razen nedelj in
praznikov vsak dan
opoldan.

Uredništvo je v Ljubljani,
Frančiškanska ulica št. 61,
Učiteljska tiskarna.

Dopise frankirati in pod-
pisati, sicer se jih ne pri-
obči. Rokopise se ne vrača.

Inserati: Enostolpna peti-
vstica 75 vin., pogojen
prostor 1'25 v; razglašni in
poslano vrtica po 1'50 v;
večkratne objave po do-
govoru primeren popust.

Novo ministristvo.

Trifković sestavi vladu.

LDU, Beograd, 5. Kabinetna
lista, katero je designirani mini-
sterski predsednik Marko Trifković
predložil danes popoldne presto-
lonasledniku v odobrenje, obsega
nastopne ministre: ministrski pre-
sednik Marko Trifković (radikalni
disident); minister za zunanje stva-
ri dr. Ante Trumbić (neopredeljen);
minister za notranje posle Stojan
Protić (radikalec); minister za sa-
obračun dr. Anton Korošec (slov.
ljudska stranka); minister za vero
dr. Franjo Janković (slov. ljudska
stranka); finančni minister dr. Ve-
lizar Janković (radikalec); minis-
ter za socijalno politiko dr. Mehmed
Spaho (muzliman); minister za tr-
govino Stojan Ribarac (srbski naci-
onalce); minister za prehrano dr.
Ivan Krnić (narodni klub); minis-
ter za pošto in brzojav dr. Mate Drin-
ković (Narodni klub); minister za
pravosodje in konstitucije dr. La-
dislav Polić (Narodni klub); mini-
ster za agrarno reformo dr. Mom-
čilo Ninčević (radikalec); minister za
prosveto Miša Trifunović (radika-
lece); minister za javna dela Joca
Jovanović (radikalec); minister za
šume in rude Velja Vukičević (ra-
dikalni disident); minister za vojs-
ko in mornarico general Steva
Hadžić (neopredeljen).

LDU, Beograd, 5. (Dodatek k no-
vi ministrski listi.) Minister za pra-
vosodje je imel postati dr. Dušan Pe-
leš (demokr. dis.), minister za zdrav-
stvo pa dr. Slavko Miletič.

LDU, Beograd, 5. Danes popo-
ldne ob 3. je bil designirani minist-
ski predsednik Marko Trifković
sprejet od prestolonaslednika v av-
dijenci in mu je podal novo kabinet-
no listo. Regent te liste ni vpridil.
Jutri ob 11. uri sprejme regent desi-
gniranega ministrskega predsednika
drugičkrat v avdijenci. Danes popo-
ldne so se vršili zasebni razgovori
med demokratično zajednico in se-
dajno vladno stranko (rad. blokom).

Vedno zadnji!

Po vsem svetu so se začeli sedat
boriti proti oderu in korupciji, ki
obenem povzroča sedanje splošne
neznosne življenjske razmere. Poro-
čali smo že o ukrepih v Franciji;
sledilo naj še odredbe v Angliji in
Čehoslovaški. Anglija: Na seli komi-
sije dolžne zbirati, ki je bila po-
verjena s proučevanjem vzrokov
draganje, je izjavil kot prvi prehr-
nilevalni minister Roberts, da nara-
ščanje cen ni krivo le nomanjkanje
blaga, ampak tudi zvišanje cen pro-

duktivnih sredstev. Gotovo je, da
stopajo cene ne glede na to, če vla-
da kontrolo izvršuje ali ne. Roberts
je opozarjal na nezakonito špekula-
cijo veletrgovcev. Rekel je, da me-
nialo nekatere pošiljati petkrat
svoje lastnika predno dospelo na
cili. Posebno je razvito dobičkarstvo
v mesni, oblačilni in obutveni indu-
striji. Po govorih še več strokov-
niakov je komisija sklenila predla-
gati zakonito naredbo proti dobič-
kariem. To naredbo je zbornica tak-
oi drugi dan potrdila. Sklenili so
osnovati osrednji odbor (»Board of
trade«), kojega naloga bo pred-
vsem, da poizve za produktivne
stroške in za dobiček pri prodaji.
Krajevni odbori imajo dolžnost, da
sprejemajo in preiščajo pritožbe ob-
činstva z ozirom na zahtevane cene,
in da poizvedo kolik je bil dobiček.
Pravico imajo trgovci prisiliti, da
strankam vrnejo preveč zahtevano
vsoto. — Lahko jih naznanilo sodi-
šču v kaznovanje, pri čemer je ka-
zen odločena do 200 liber oziroma
6 mesecev ječe. Zabrani evat pa ne
smelo poštno trgovine oziroma
primerne dobička. Če so obtože-
na podjetja, se lahko proglasi za
krivega vsakega družbenega rav-
natelja ali funkcionarja, v slučaju,
da ne more dokazati, da je bil pri
zdraževanju neudeležen. Odbor de-
luje z vsjo silo in njegovo delo se v
Angliji že pozna. Enako je v Zdr-
ženih državah. Delavstvo je nasto-
pilo boj proti dragini. Vrhijo se stav-
ke železničarjev, kovinarjev, rudar-
jev, delavcev v klavnicih itd., in
povsod vidimo: glavna zahteva je:
znižati cene, kaznovati oderuhel
Velekapitalistične družbe se kloni-
jo, vlada dela ukrepe in zakone. V
eni zadnji se ameriškega kongre-
sa je prošil predsednik Wilson za
posojilo 175 milijonov kron in dose-
gel pooblastilo, da sme tajno poli-
cijo intenzivno porabiti za boj pro-
ti špekulacijam z živili. Določili so
maksimalne cene testvinam in te so
za 20% manjše od dosedanjih. — V
Čehoslovaški je bil sprejet te dni
zakon o ljudskih sodiščih proti ode-
ruhoni. Vse stranke so združene v
tem boju. Kazni znašajo do 20 let
zajora in do 10 milijonov kron de-
narne globe. Krivcem se lahko za-
pleni tudi celo premoženje. Boj se
vrši z vsjo silo in ima že precej vi-
dih uspehov. — Povsod se dela, le
pri nas vse spi. Mesto da bi se
energično prišlo izkoreninjevalce, se
podpira svobodno trgovino. »Pri-
ateljeli ljudstva« dovoljujejo — že v
Avstriji preizkušeni — verižni-
kom, da še naprej izrabljajo ljud-
stvo, in ko hoče socialistični mi-
nister kaj proti temu storiti, pa sabo-
tirajo parlament. Smo pač vedno
zadnji med vsemi!

Agitirajte za naše časopisje!

Najnovejša poročila.

Ameriške čete v Dalmaciji.

IZKRCAVANJE AMERIŠKIH ČET
V DALMACIJI.

LDU, Pariz, 4. (ČTU.) K izkrc-
anju ameriških čet v Dalmaciji do-
znava »Chicago Tribune«: Ako po-
morski tajnik Daniel ne izda na-
sprotnega povelja, se izkrca na dal-
matinski obali še več oddelkov
ameriških mornarskih in pomorsko
pehotnih oddelkov, da preženo Itali-
lani pri ponovnih poskusih, prodirati
proti Trogiru, Splitu ali drugim dal-
matinskim lukam. Jugoslovani za-
gotavljajo, da se Italijani očalejo
in da pripravljajo proti Trogiru nov
pohod. Prepričani pa so tudi, da jim
bodo ameriške čete pomagale v boju
proti Italijanom. Splošno se sodi, da
se bodo Italijani, ako Trogir zopet
napadejo, morali zaplesti v boj z
ameriškim pomorskim silami.

Ameriške ladje v Splitu.

LDU, Basel, 4. (ČTU.) Agence
Centrale doznava iz Splita: V luko
je dospelo 12 ameriških vojnih ladij.
Ljudstvo v mestu se vznemirja, ker
pričakuje napada italijanskih čet.
Z druge strani tolmačijo navzoč-
nost ameriških vojnih ladij kot za-
menje nameravanega posredovanja
v reškem vprašanju in odredb za
morebitno blokado Italije.

Italijani zapustili Split.

LDU, Split, 5. (DDU.) Danes so
zapustile Boko Kotorsko vse itali-
janske čete in odšle po morju v
Drač, kjer bodo pričakovale brzo-
javnih navodil iz Taranta.

Dovoz moke za Ljubljano.

LDU, Ljubljana, 4. Po informaci-
jah s pristojnega mesta je dospel
danes večji transport žita, ki se je
razposlalo že v miline. Jutri se pri-
pelle nadaljnji transport in v nekaj
dneh še 90 vagonov. Tako bo pri-
hodnji teden dovoli moke na razpo-
lago. Cene za moko ostanejo neiz-
premenjene, tako, kakor so bile pred
transportno krizo.

Izvoz v Rumunijo prepovedan.

LDU, Beograd, 4. Naša vlada je
prepovedala vsak izvoz blaga iz na-
šega kraljevstva v Rumunijo. Ker so
izvozna dovoljenja izdana mnogim
trgovcem, so postala vsled tega ne-
veljavna, vlada v gotovih trgovskih
krogih velika nezadovoljnost. Vzrok
prepovedi izvoza v Rumunijo je to,
da zadržuje Rumunija razno blago,
ki je namenjeno za našo državo, zla-
sti razno železniško gradivo.

Ustavitev osebnega prometa v
Avstriji.

LDU, Dunaj, 5. (ČTU.) Nemško-
avstrijski državni urad se je po te-

melitem poudarku v soglasju z
drugimi državnimi uradi in urava-
mi zasebnih železnic odločil, osebni
promet na vseh železnicah Nemške
Avstrije od 12. t. m. dalje popolno-
ma ustaviti.

Ljeningovo stališče je trdno.

LDU, Nauen, 4. (Brezlično.) Za-
stopnik sovjetske vlade v Stock-
holmu, Frederick Stroom izjavlja,
da je popolnoma neutemeljena vest,
da bo sovjetska vlada odstopila.
Stališče Ljeningovo je trdnjše, ka-
kor kdaj prej.

Zedinjene države proti razdelitvi
nemškega brodomstva.

LDU, Washington, 3. (DunkU.) —
Brezlično.) »New York Times« ob-
javlja vest s poučenega vira, da Ze-
dinjene države ne priznavajo raz-
delitve nemških parnikov in petro-
lejskih ladij, kakor to le določila bru-
seljska konferenca. Državni tajnik
Polk je obvestil vrhovni zavezniki
svet, da bodo Zedinjene države pri-
znale samo ukrepe, ki jih sklene vr-
hovni svet. Kot glavni vzrok tega
odpora se navaja delstvo, da je 14
ladij, ki so bile priznane Zedinjenim
državam, samo po imenu last neke
nemške družbe, v resnici pa spadajo
družbi »Standard Oil Company«.

Naredbe ministrstva za
rude in šume.

Minister za gozdarstvo in ru-
darstvo je dovolil na intervencijo
soc. kluba poslancev za povzemanje
plove železniškim delavcem gozdne
železnice Usora-Tulmč v Bosni
246.800 kron. — Isti minister, (so-
drugič Anton Kristan), je dovolil kre-
diti za nabavo brezplačnega kuriva
in deputatov v isti izmeri kot držav-
ni gozdarski uslužbenecem v
Hrvatski in Slavoniji. — Gozdarje
v Dalmaciji in Sloveniji, ki so bili
doslej poduradniki, je imenoval za
uradnike; gozdarske služe in pazil-
ke pa je imenoval za poduradnike.

Za revizijo naredbe

o veljavnosti srbskega lekarniškega
tarifa za celo državo.

Socialistični klub narodnih pred-
stavnikov je interveniral te dni pri
ministru za narodno zdravje, da se
naredba bivšega ministra Krulja, s
kolo se je srpski lekarniški tarif raz-
tegnil i na Slovenijo, revidira in pre-
uredi. Kakor znano, je odgovorna za
to neverjetno Kruljevo naredbo
ljubljanska deželna vlada z g. dr.
Brejcem na čelu in seve gg. Protić
in Korošec kot predsednik oziroma
podpredsednik bivšega ministrstva.
— Razume se, kdor pozna lažni-

vost klerikalnega časopisa, glavno
»Slovenca« in »Večernega Liste«, da
sta napravila v eni notici odgovor-
nost za to neverjetno podražanje
lekov — socijalnemu demokratu
Koraču, ki je vodil dosedaj ministr-
stvo za narodno zdravje...

Dr. Lotrič:

Misli o šolstvu.

(Dalje.)

Veda se naslanja na zakone mi-
slenja in razuma. Te zakone ustvar-
ja na temelju raziskavanja, empirije.
Glavno merilo za znanstvo je raz-
zum in njegov objektivni kriterij.
Veda postopa logično, logika je nje-
no temeljno pravilo. Cilj vede ni
drugega kakor spoznanje resnice.
To je njen namen. Postranski na-
menov in ciljev ne sme imeti, ker
potem bi ne bila več prava veda.
Veda sloni na empiriji. Za resnico
smatra to, kar odkrije potom empi-
rije in logike. Na ta način doznane
rezultate pa ne smatra kot dogme,
t. i. večne in nespremenljive resni-
ce, ampak dopušča tudi glede teh
svojih rezultatov nadaljno raziska-
vanje. Priznava popolno svobodno
pot nadaljnji znanstveni kritiki, ker
svojih rezultatov ne smatra kot ab-
solutne in nezmotljive. To je narav-
na posledica principa o relativnosti
spoznavanja. Stalna kontrola in kri-
tika ravno pospešuje razvoj vede.

Bogoslovje pa se opira na dog-
me, katere smatra za večne, abso-
lutne, nezmotljive in nespremenli-
ve. Veda išče resnico. Teologija tr-
di, da jo že ima. Teologija le razlaga
svoje resnice. Vse njeno znanstveno
delo obstoja samo v dokazovanju
resničnosti njenih naukov. Bogos-
lovna veda sloni na avtoriteti, mo-
derni veda pa na svobodi znanstve-
nega raziskavanja. Moderna veda je
velika v svoji metodi, v načinu in
obliki svojega postopanja. Ona išče
in raziskava. Kar odkrije, pove od-
kriti. Priznava tudi svoje zmote in
jih popravlja. V tej metodi ravno tiči
moč in znanstvenost svobodne ve-
de. Te metode se poslužuje na vseh
svojih poljih; v naravoslovju, klet,
operira z dejstvi, v modroslovju,
politiki, estetiki itd. Teologija radi
očitalo drugim učencem nauku. To
je krivično. Pravi učenjak je poni-
žen. Čim bolj je učen, tem lažje
vidi, kako je znanost še v povojih,
kako smo še le v pričetkih izpozna-
vanja. Zato dela in išče resnico ne-
prestano. Mislim, da bi bila tudi prva
naloga vsake vere, iskati resnico.
Kdor išče resnico, išče boga! Res-
nica je bog! Moderna veda ne so-
vrži religije kot češče trdijo razni
cerkveni učenjaki. Da pa veda od-
kriva med drugim tudi razne verske
zmote, je to njena sveta dolžnost,
ker išče le resnico in se mora samu
na njo ozirati. (Dalje prih.)

LISTEK.

GLAD.

Spisal Knut Hamsun. — Poslovenil
Fran Albrecht.

(Dalje.)

Kje na vsem svetu naj bi našel pribežali-
šče za čez noč? Jeli bila kje kaka luknja, ka-
mor bi se lahko spazil in skrli do jutra? Moj
bomos mi le prepovedoval, da bi se podal v
svoje staro stanovanje; saj mi ni prišlo niti na
um, da bi prelomil svojo besedo; z ogorčenjem
sem zavrnil misel od sebe in se v svojem srcu
sila premočno nasmešnil tistemu malemu rde-
čemu naslanjaču. Potom asociacije misli sem
še hipoma nahajal v sobi z dvema oknom
enega svojih prejšnjih stanovanj; na mizi sem
videl krožnik poln kruha, debelo namazanega z
maslom, ki je nato spremenil svojo zunanost
in postal beefsteak, zapeljivi beefsteak, in zra-
ven nje ga snežnobela servileta, kruha v obliči,
nož in vilice od srebra. Nato so se odprle duri-
vstopila je gospodinja in mi ponudila še več
čala...

Vizile in bedaste sanje! Dejal sem si, da bi
mi spet zmešalo glavo, ako bi zdale zavžil kaj

irane, mrzlica bi se polastila mojih možganov
in potem bi se spet moral boriti s tistimi bla-
znimi domisleki. Prav nobene ladi nisem prene-
sel, bil sem pač takšne sorte, to je bilo nekaj
posebnega z mano, nekaj čudnega tega.

Nemara pa bi le še iztahtal kaj pametnega
radi prenočišča, predno bi se zvečerilo. Saj se
ni mudilo; v najsilabšem slučaju bi si polskal
kak prostor v gozdu, vsa mestna okolica mi je
bila na razpolago, mraza pa še tudi nismo imeli
posebnega.

Zunaj je ležalo morje v težkem pokoju.
ladje in neokretne, širokokljunaste barke so
rezale brazde v svinčenobarvno ploskev, me-
tate proge vode na desno in levo in drsele nato
dalje, dočim se je iz dimnikov nalik debelim
blaznam valil dim in se je udarec strojnega
bata trudno nosil skozi vlažni zrak. Ne solnca
in ne vetra, drevje za mano je bilo moko in
klop, na kateri sem sedel, je bila mrzla in spol-
zka. Čas je hitel, sanjal sem predse, postal sem
utrujen in po hrbtu me je rezal mraz; kmalu
nato sem opazil, da so se mi oči zaprle. In pu-
stil sem, da se zapro...

Ko sem se prebudil, je bila tema vseokrog;
napol omamljen in prezebel sem zgrabil za
svoj paket in pričel teči. Stopal sem hitreje in
hitreje, da bi se ogrel, udarjal vkup z rokami,
si drgnil noge, ki so mi postale že malone ne-

občutljive in sem dospel do ognjeasne stra-
niče. Bilo je devet, spal sem več ur.

Kaj naj pričnem s samim seboj? Neki sem
pač moral biti. Tako stolim in gledam gori v
stražnico in razglablam, ako bi se ne moglo
posrečiti, da bi dospel v enega izmed hodnikov
in pripazil trenutek, ko bi patrulja okrepila
hrbet. Šel sem po stopnicah in hotel z mojim
tam pričeti pogovor; takol se je s svojo sekiro
postavil v »pozor« in čakal, kaj mi imam po-
vedati. Ta dvignjena sekira, ki je bila s svojo
ostrino obrnjena proti meni, se je zasekala kot
mrzel udarec preko mojih živcev; onemel sem
od strahu pred tem oboroženim možem in sem
nehote stopil nazaj. Ne besedice nisem zinil,
marveč sem se samo plazil počasi od njega;
da bi ga premočil, sem si položil roko na čelo,
kot da premišljam, kar sem pozabil; tako sem
šel od tod. Ko sem spet stal spodaj na troto-
arju, sem se čutil odrešenega, kot da sem bil
pravkar ubežal veliki nevarnosti. Nato sem
zbežal v stran.

Zebalo me je in lačen sem bil, vse bolj mi
je upadal pogum in tako sem šel po Karel-Iva-
novi cesti; čisto naglas sem preklinjal in prav
nič me ni brigalo, da so slišali vsi ljudje. Doli
ob stortingu*, takol ob prvem levu, mi je hi-

* parlament.

poma potom nove asociacije misli prišel na
um slikar, ki sem ga poznal, mlad človek, ki
sem ga nekoč znal v Tivoliju rešil zaustice in
sem ga pozneje obiskal. Počil sem s prsti in se
tako podal v tisto ulico, našel duri, na katerih
je bila karta C. Caharila Bartel, in sem po-
trkal.

Prišel je on sam; dišal je po pivu in toba-
ku, da je bilo groza.

»Dobro večer!« sem rekel.

»Dobro večer! Ah, vi ste? Ampak za
vraga, čemu prihajate tako pozno? Pri luči to
ni prav nič. Od takrat sem naslikal zraven že
en kozolec in nekaj malenkosti spremenil. Ob
dnevni luči si morete ogledati, nima zmisla, da
bi zdaj poskusila.«

»Pokažite mi vseeno.« sem rekel; sicer pa
še vedel nisem, o kateri sliki je govoril.
»Naravnost nemogoče!« je odvrnil. »Vse-
vкуп bi bilo videti premereno! In vrtja tega še
nekaj.« — Pri tem je stopil šepetaje tesno k
meni — »neko dekle imam noč pri sebi, torej
ni moči nič storiti.«

»O seveda, ako je stvar taka, ne more biti
niti govora o tem.«

Voščil sem mu lahko noč in odšel.

(Dalje prih.)

Glose.

— Mesto moke, pesek. — Afera v Belgradu. Belgrajski milijonar Konstantin Popović, bivši rezervni častnik, je bil obsoljen od vojnega sodišča na štiri leta ječe za tale najtežji zločin v vojni: Kot liferant moke za srbsko vojsko, ki se je nahajala v hudih bojih, je dobavljati in pošiljal namesto moke — pesek za bojišče se vojaštvo. Da je stvar toliko časa zakrival, je neumorno deloval v ozadiju za to, da ga niso izdali. Seveda se je znal fronte prav dobro ogniti in se je raje izprehajal po Solunu, Krfu itd. — Za tak velik zločin je bil torej ta mož obsoljen samo na štiri leta in njegovi milijoni mu seveda ostanejo! Pa saj so se ob času sodne preiskave in obsodbe vsule velike vsote denarja, da bi se nesrečen milijonar rešil iz svoje zagate. — Opomba: Ko so to slišali mali tatje v zaporništvu, so sklenili, da protestirajo proti takim malim kaznim za tak velik zločin milijonarjev, ali pa zahtevajo, da se jih izpusti. Vlada pa jim je odgovorila po strokovnem mnenju ministrstva za pravosodje: »Mali tatje! Vaši zločini so grdi, ker so se izvršili brez znanja oblasti, medtem ko v tem slučaju oblasti vodijo račune v vsakem pogledu. Naša država mora gledati na to, da tudi ona stoji v vrsto drugih držav in se ne sme pustiti sramotiti s tatvinami od 5, 10, 20, ali 100 kron.« — Tatje so to izjavo vzeli na znanje in sklenili, da postanejo odslej veliki tatovi...

Ljudska sodišča zoper verižnike na Češkem. Vlada češkoslovaške republike je narodni skupščini predložila zakonsko osnovo o ljudskih sodiščih za kaznovanje verižnikov, tihotapcev in skrivačev živit. Ta ljudska sodišča, ki jih uvede vsaka kor šta mesec, bodo sestojala iz delavcev, kmetov, uradnikov in obrtnikov. Sodno postopanje je tako enostavno, da bo izključena pri tem vsaka intriga, podkupljenje ali kaj podobnega. Predvsem so tako stroge kazni predpisane za one, ki skrivajo in zatajujejo zaloge živit. Kazen za take skrivače znaša do deset let, oziroma globa do enega milijona kron, za povišanje cen in za zakotno trgovino, za uničevanje živit v spekulativne svrhe je določena kazen 20-letnega zapora in globo do 2 milijonov K. Ljudsko sodišče more konfiscirati v državno dobro celo premoženje verižnika. Spekulanta ali oduševanega kmeta, v mestih, kjer se je oduševstvo zelo razširilo, sme ljudsko sodišče proglasiti tudi prekli sod. — Široke ljudske mase s tem zakonom dobe veliko oblast v svoje roke proti zločincem nad človeštvom — izkoriščevalcem ljudstva. — Tak bol je torej pričela češkoslovaška vlada proti odiranju. Naša vlada seveda ni češkoslovaška. Jugoslavijo danes faktično vladajo verižniki in židovski dobičkarji — vlada pa jim oduševljena ploska...

Bojkot nemške trgovine. Reuter poroča iz Melbourne, da nemško blago, ki so ga pripeljali v Avstralijo, od carinskih uradov ni bilo pripuščen. Blago bodo uničili...

Gibanje angleških žurnalistov. »Deutsches Volksblatt« poroča, da je britska zveza žurnalistov na svojem zborovanju v Birminghamu soglasno sprejela resolucijo, v kateri zahteva zvišanje plače za 100% (malo!) napram mirovnim plačam. Drugače grozilo z ustavitvijo dela.

Ameriški delavski kongres.

»Daily Mail« priobči podrobnosti o delavskem kongresu, ki se bo sešel v Washingtonu. 45 dežel te že sprejelo povabilo; zboru se udeležijo najbrž tudi Nemčija in Avstrija. Vsaka država ima pravico poslati na zbor dva zastopnika države, enega delavca in enega delodajalca. Vsaka delegacija sme vzeti s seboj tudi nekaj strokovnjakov.

Avstrijske strokovne organizacije.

Večernik »Arb. Ztg.« priobči poročilo komisije socialno - demokratičnih strokovnih organizacij, po katerem je bilo organiziranih v Nemški Avstriji 30. junija t. l. 662.847 članov, t. l. približno ena desetina prebivalstva. Na Dunaju je bila organizirana več kot ena šestina prebivalstva.

Bodoči angleški parlament.

Lord Haldane je izjavil v svojem govoru v Manchesteru, da bo najbrž šel angleški parlament po splošnih volitvah: 120 članov delavske stranke, 100 lercev, 100 čla-

nov stare konservativne stranke, 100 članov moderne konservativne stranke Roberta Cecilja, 180 liberalcev in okoli 100 Lloyd Georgejevih pristašev. Če se to uresniči, ne bo mogla nobena stranka prevzeti sama vlade. Za vodjo nove koalicije lord Cecil ni izključen.

Novice.

— **Ceno inozemske moke** so na Češkoslovaškem znižali na maksimum 1 K 68 vln. (ok. K 2) s posebnim ozirom na delavstvo. Lepo je to! Mi imemo svojo moko po K 5, Češkoslovaki pa našo po K 2; Češkoslovaki jedo svoj sladkor po 3 K 50 vln., mi pa imemo njihov sladkor po K 10. Oglejte si to — Jugoslavo — in videli boste, kdo je na boljšem, in koga imamo v Belgradu.

— **Za dražinske doklade** invalidom je dovolil ministrski svet 15 milijonov kron.

— **Celiske porotne obravnave** končane. 14 dnevno celisko porotno zasedanje je prineslo dvema morilecema smrtno obsodbo, dvema ubijalcema, 24 roparjem in tatovom pa skupaj nič manj kot 170 let teže ječe. Same posledice sedanjega sistema.

— **Wilsonovo notovanje** po Ameriki, ki se je pred kratkim začelo, se je moralo vsled Wilsonove boleznj prekiniti. Propagandni boj se je začel v Kolumbiji (Ohio) in konča se v Louisvillu (Ke). Wilson, ki ga je spremljalo 30 častnikov, je nameraval prepotovati v 27 dneh 10 tisoč milj in 60krat nastopiti kot govornik.

— **Velik petrolejski vrelec** so razkrili v Lipiku v Slavoniji. Komisija je določila, da bo dat na leto krog 4 milijone kubikmetrov petroleja in državi letno okrog 8 milijonov dinarjev dobička.

— **17.000 novih milijonarjev** je za časa vojne nastalo v Ameriki. Koliko pa revežev? Pa še kriče proti revoluciji!...

Dnevne vesti.

Nova morala.

Izvoznice za krompir so postale politikum. Zakaj pravim za krompir; vsaj bi lahko rekli tudi za moko, meso, koruzo. O pa to še ni vse. Kolikor vrst blaga, stokrat tliko prekupev in verižnikov. Beseda verižnik je postala popolnoma popularna in ni nomen moralem. Če rečeš, da ta ali oni verižni, se ti pridruža, da ni resnica. Pozove te, da mu to dokažeš in če mu dokažeš, pa pravi, vsaj si ti tudi verižnik. In zopet je Bosna mirna, nova moderna morala pa triumfira: Izvoznice dajo liberalnim in klerikalci, koritarji in nekoritarji tihotapilo in očete naše domovne drug drugemu očitalo svoje grehe. Ali ni to vzor moderne morale? Tako se mi mislim, kadar čitam obsežne polemike o krompirju in moki. In res, propali smo moralno — usoda lastne nemorale. Blatni se kopljemo v blatu in hočemo biti čisti kot angeli. Ne, tako pa ne poidel!

— **Izvanreden dogodek v naravi.** V soboto nam je prinesel nek naš sodrug z Gorenjskega velico lablano v najlepšem cvetu. Utrgana je bila poleg gradu Golnik. Interesantno je to, da je ta velica letos že enkrat obrodila. Cvetjoča lablana v mesecu oktobru je pač velika redkost. Imamo jo sedaj v našem uradništvu. Tudi listi so novi in lepo zeleni.

— **Kako plačujejo krojaške mojstrice.** V »Slovenskem Narodu« so se pred nekaj dnevi krojaške mojstrice hudo pritoževale, kako drago morajo plačevati svoje pomožne krojačice. Da bo javnost vedela, da so take izjave izjemno neosnovane, povemo, da one plačujejo zelo slabo, nekatere celo po 1 K 60 vln. na dan. Seveda vzdržujejo samo neizučene moči, da jih morejo tako sramotno plačevati. Dejstvo pa je, da nasprotno svojim naročnikom računajo zelo visoke cene. Kolikor nam je znano, je v Ljubljani edino ena firma P., ki krojačice in pomožne delavke za današnje razmere znosno in dobro plača, in sicer od nekvalificiranih do najboljših delovnih moči, od 60 K do 240 K tedensko. Iz tega je jasno razvidno, da so pritožbe krojaških mojstric ne samo hinavske, ampak da one tudi skrajno krivično plačujejo svoje pomožnice in pomožne delavke.

— **Umetnostna razstava.** Ker se bo v kratkem otvorila umetniška razstava v večjem obsegu v paviljonu R. Jatropiča, katere se lahko udeležijo vsak slovenski umetnik z deli, izbranimi od umetniškega razsodišča, so z ozirom na to dopustna k razstavi tudi taka pomembnejša dela, ki so bila že razstavljena. Prijava natika-

sneje do 15. t. m., vpošiljati pa do 20. t. m. na R. Jakopič, Ljubljana, Turijski trg št. 2.

— **Prošnja.** Šola v Spod. Dravogradu je bila od vojaštva popolnoma demolirana, tako, da ne poseduje nikakih učnih pripomočkov. Še manj pa učnih in drugih za šolsko knjižnico prepotrebnih knjig. V imenu ukaželine koroške mladine se obračamo tem potom s prošnjo v javnost, da nam priskoči na pomoč raznimi darili, bodisi v predmetih ali pa v denariju. — Darove sprejema šolsko vodstvo v Spod. Dravogradu. — Druge časopise se naproša za ponatis te notice.

— **Vojna prodajalna na Bregu** bo radi poprave lokala od 6. do 12. oktobra zaprta.

— **Razpis službe.** Pri okrajnem glavarstvu v Ljubljani je namestiti okrajnega slugo za Vrhnjsko občino. Pravilno kolekovane prošnje, opremljene z dokazili o starosti, o državljanstvu in o dosedanjem službovanju, nadalje z zdravniškim spričevalom o sposobnosti za izvrševanje službe naj se vložijo do dne 15. oktobra 1919. Letna plača 1000 kron in za leto 1919 30% draginske doklade. Vojni invalidi imajo prednost.

Iz stranke.

Maribor. Vsem zaupnikom strokovnih in političnih organizacij se naznanja, da je društveni lokal sedaj za vse v tajništvu. Bergova ulica št. 4.

Vsem sodrugom se naznanja, da se vrše v delavskem domu, Bergova ulica št. 4, vsak četrtki diskuzijski večeri in predavanja, katerih naj se vsi udeležujejo!

Delavci, sodrugi, pozor! Vse sodrugi in delavce opozarjamo, da ne iščejo v tvornici tanina v Sisku dela, ker tamonjši sodrugi stavkajo radi skrajno malih plač. Ko bo stavka končana, bomo vse delavce obvestili.

Gospodarstvo.

Nabava mavca. Urad za pospeševanje obrti namerava nabaviti zopet 1 vagon mavca, ako se prihlasi dovolj interesentov. Urad sprejema prihlase najkasneje do 12. t. m. in se na poznejše ne bo moglo več ozirati.

Izvoz živit iz Rumunije. Po vesteh iz Bukarešte bo Rumunija mogla letos izvoziti nad 100.000 vagonov živit. Pariški listi živahno komentirajo to vest in pravijo, da bo Rumunija s tem imela monopol za izvoz živit. Z ozirom na izjavo prehranjevalnega kontrolorja Hooverja, da mora Amerika štediti z izvažanjem živit, in na dejstvo, da Rusija ne prihaja v poštev kot izvozna država, bo Rumunija pač lahko udeležila svoj monopol za izvoz živit. To bo imelo za posledico izdatno izboljšanje rumunske valute. Na belgrajskem trgu si je zadnje dni rumunski lej znatno opomogel.

Iz Slovenije.

Shod v Šmartnem na Pohorju

se je vršil ob tako lepi udeležbi kmetijskega delavstva in drugih, ki so z zanimanjem sledili izvajanjem prof. Favajia iz Maribora. Osnovala se je tudi politična organizacija. Pohorci vstajajo na lužni in severni strani!

Sv. Jakob v Slovenskih goricah.

Sodniški uradni dnevi. V bivši Avstriji so bili v navadi taki dnevi za oddane kraje. Tako tudi za St. Jakob v Sl. Gor., in sicer enkrat na mesec. Zdat pa jih le nadsodišče ukini, češ da nima kritja za vožnjo s pošto in dr. t. i. približno 70 K. Ob takih uradnih dneh pa so sodniki navadno odpravili do 100 strank, ki bi se pa sedaj morale voziti v Maribor. To je preračunjeno samo za vožnjo s pošto na 40 K sem in tja 4000 K, ki bi jih naj izneslo ljudstvo.

Zares imenitna uprava je to in lepa skrb za ljudstvo. Uboga demokratičnost! Mesto 70 K naj bi ljudstvo zapravilo 4000 K in še več, ker izgube časa in stroške hrane sploh ne štejemo! He, nadsodišče v Ljubljani, gani se!

Maribor.

Vzrok, da se tako redko kdaj oglašimo, je ta, ker imamo toliko zabave, da nam ne preostaja časa. In sicer nam preskrbe brezplačno zabavo gospodje klerikalci okoli »Glasbe« »Malih novic« in »Slov. gospodaria«. Od tistega dne, ko njihov »glumec« Korošec ne sedi več v vlad, so kar pobesneli. Obšla jih je sveta jeza, da se v Jugoslaviji sploh una kdo vladati brez njih. Natihni

trn v peti so jim pa seveda rdeč-kariji. Jako dober želedec ima naše dobro verno ljudstvo (brez tega šlagerja ni namreč napisana nobena notica) da vse to prebavi, kar se mu iz črne kuhinje servira. Vera je v nevarnosti, to je star bojni klic pred volitvami in zakaj bi ga naj klerikalci zavrgli, če pa še vedno vleče med dobrim vernim ljudstvom.

Toda čutili pa že, da se verno ljudstvo že zaveda, kako ga ti sleparji vara in zato je na delu ves aparat s prižnico in drugimi sredstvi, da bi ostalo ljudstvo neumno. Mi pa pomislimo par let nazaj in se spomnimo, kako nas je ta črna sodrga pošiljala v klinovico za vero, dom in cesarja in jim odgovorimo s neumornim delom za našo stranko, ter zanesimo v zadnjo vas seme socializma, luč izobrazbe, da pridemo čim prej iz njihovega suženjstva. Naprej!

Napravite red! V Mariboru ima mestna plinarna ravnatelja, ki je pravzaprav podoben nadutemu oficirju iz vojne dobe. Kakor to človeče nastopa napram delavstvu plinarne presega vse meje. Pozivljamo tem potom g. vladnega komisarja, da napravi takol red, sicer je delavstvo prisiljeno, da ga napravi samo.

Reberca pri Železni Kapli.

Dolgo že čakamo, da se nas usmili država v toliko, da preskrbi naši papirnici žvepla in kisa, ki ga že 14 dni več nima in je obrat tovarne v nevarnosti glede rednega obratovanja. Delavci pričakujemo, da nas bo vlada slišala, se zavzela za to in tudi sicer dala premoga in nam delavcem kot tudi tovarni sami pustila živeti. Seveda na velikem taboru v Dobrlivesi se je govorilo, kako naša mala papirnica na Rebercah dobro deluje, da bo v Jugoslaviji papirja zadosti, da bo zadosti živit, poceni, ter da Nemci hočejo Koroško samo zato, da bi dobili v roke naše rudokope in naša bogata polja in polne hleve živine. Ali kakor se vidi ni še nobena stvar bolj poceni; neki pečejo kruh dražje, trgovci dražje, gostilničarji ravno tako, trafike imajo v rokah bogataši, s kratka: Mi samo čakamo, kdaj se bo vlada spravila na delo, da uveljavi pravico in nam zagigura možnost, da živimo... Povemo naj končno še tudi to, da smo se vsi delavci na Rebercah organizirali v naši delavski socialno-demokratski stranki.

4. Izkaz za Tiskovni sklad

Iz Tržiča smo preteli naslednji izkaz sodrugov za zgoraj omenjeni sklad: Ivan Erlah 50 K; Franc Nosan 20 K; Valentin in Frane Vrhunc, vsak po 10 K; Cecilija Vogelink, Ivanka Anžič, Josip Arko, Ivan Mikč, Blaž Hribar, Hinko Snot, Ivan Bedina, Gašpar Dobrin, Rok Kogoi, Manca Ude, Jože Bukovnik, vsak po 5 K; Miroslav Dornik 3 K; Marija Prosen, Valentin Golmaier, Ivan Plajbes, Konrad Bogataj, Ivan Pe-havc, Miha Megušar, Franc Hankl, vsak po 2 K; Peter Bohinc 1 K. Sku-

pal 163 K; zadnjič izkazanih 688 K 96 vln., kar znaša 651 K 96 vln. Srčna hvala!

Izdajatelj: Josip Petelan. Odgovorni urednik: Rudolf Gotčah. Tisk »Učit. tiskarna« v Ljubljani.

Rahimo deset do dvajset agilnih komporterjev za prodajo »Napreja«. Prednost imajo tavaliti, pa tudi dečki nad 14 let. Služba za par dni dnevno je lahka, zaslužek izdaten. Tudi ugovorne ženske so pripravne za ta posel. Oglašiti se je pri upravniku »Napreja«, Ljubljana, Frančiškanska ulica 6/L

Soto za kurjavo, stelo, izolacijo in druge namene razpošilja na vagone in drobnu F. & A. UHER, veletrgovina s premogom, Ljubljana. 612

Inženir dr. Miroslav Kasal oblastveno poverjeni stavbeni inženir. Specijelno stavbeno podjetje za betonske, železobetonske in vodne zgradbe v Ljubljani, Hliljerjeva ulica št. 7. Izvršuje strokovno:

Naprave za izrabo vodnih sil, vodne žage, elektrarne, betonske in železobetonske jezove, mostove, železobetonska tovarniška poslopja, skladišča, betonske rezervoarje, železobetonsko oporno zidovje in vse druge betonske in železobetonske konstrukcije.

Prevzema v strokovno izvrševanje vse načrte stavbene inženirske stroke. Tehniška mnenja. — Zastopstvo strank v tehniških zadevah. 184

Sir! (Groyer in trapistovski), fin, mastno blago se dobi v vsaki množini po najnižji cenah pri

Vinku Hmelak, trgovcu s sirom

Maribor, Stočni trg 6 vogal mestnega trga.

Dnevno pošto razpošiljanje na vse kraje. Gostilničarji in prekupeci dobe izjemne cene. 636

Naznanilo.

Cenjenim damam uljudno naznanjam, da sem otvorila na Mestnem trgu št. 7, v Ljubljani lastno

: izdelovalnico in preoblikovalnico : **klobukov**

Preoblikoval se bode hitro in lepo vse klobuke od najfinejšega velourja do navadnega filca po najnovejših francoskih modelih. Cene primerne. — Za naklonjenost se cenj. damam priporoča 687

P. Barborič.

Kamnoseki in brusarji za granit

se sprejmejo pri 635

Kamnoseški družbi v Celju. Plača po dogovoru.

Vabilo

IZREDNI OBČNI ZBOR.

Ker pri sklicanem izrednem občnem zboru dne 25. septembra 1919 ni bilo zastopanih dve tretjini zadržnikov, se vabi zadržnike kranjske deželne vinarske zadržge, r. z. z. o. z. v Ljubljani 645

k izrednemu občnemu zboru

v petek, dne 17. oktobra 1919 ob 1/2 11. uri dop. v dvorano hotela Union v Ljubljani. V smislu zadržniških pravil se bo sklepalo pri tem izrednem občnem zboru veljavno z večino 1/2 glasov brez ozira na število udeležnikov.

Dnevni red: Likvidacija zadržge.

Ljubljana, dne 8. oktobra 1919.

NAČELSTVO.

Karel USSAR, orodni kovač
Maribor ob Dravi, Grajska ul. 28.
Zaloga decimalnih in hitrih tehtnic
== ter tehtnic s skledicami. ==
: Prevzema popravila vsakovrstnih tehtnic. :

Potniki! **MENJALNICA** !Pozor!
nasproti južnemu kolodvoru
menjuje ob vsaki uri valute po najvišjem kurzu. 692